

• Vervolg van blz. L7

branden. Ik was zo onder de indruk van dat beeld dat ik een personage wilde dat kon getuigen over hoe het is om de gevangenis van een afstand te zien bij nacht. Zo kwam ik uit bij Gordon. Een van de gevangenen die ik begeleid, vertelde me dat er ooit een stroomonderbreking was. Voor het eerst in twintig jaar kon ze de Melkweg zien. Het licht in de gevangenis is namelijk te fel.

‘Voor mij is dat verlichte gebouw langs de snelweg, een gebouw dat de meesten onnadankend voorbijrijden, een metafoor voor de manier waarop mensen uit de middenklasse zich verhouden tot de armen in onze wereld. De meesten wenden hun blik af, willen niet echt kijken.’

Absoluut schuldig

Het is geen toeval dat Gordon gefascineerd is door Thoreau. Kushner heeft de voorbije jaren veel nagedacht over het werk van ‘The Poet-Naturalist’, met name over dit citaat uit *Walden*: ‘Will you be a reader, a student merely, or a seer?’

‘Goed kijken en aandacht schenken is de belangrijkste taak van de schrijver. Ik wil naar mensen kijken en naar de specifieke context waarin ze leven, zonder hen te veroordelen. Thoreau heeft mijn gedachten daarover sterk beïnvloed.’

Ik vraag Kushner of haar ideeën over schuld en onschuld zijn veranderd door dit boek. ‘De termen “schuld” en “onschuld” vind ik problematisch. Begrijp me niet verkeerd: onder de veroordeelden die ik inmiddels tot mijn vrienden reken, zitten individuen die zware misdrijven hebben begaan. Allemaal zitten ze voor moord. Als bezoeker vraag je niet waarom ze zitten. Dat is een vorm van beleefdheid. Toch ben je nieuwsgierig. Ze zijn nu eenmaal in de gevangenis beland vanwege een misdaad. In die zin bepaalt de misdaad voor een groot deel hun identiteit.’

‘In Amerika hoor je soms beweren dat vrouwegevangenis vol zitten met mensen die valselijk beschuldigd zijn of die enkel drugs-misdrijven hebben begaan. Dat klopt niet. De meesten hebben wel degelijk gedood en zijn dus op een bepaalde manier absoluut schuldig.’

‘Wanneer je van een afstand kijkt, besef je dat enkel armen in de gevangenis belanden. Je vindt er geen mensen uit de middenklasse. Zo ging ik me de vraag stellen: blijf ik weg uit de gevangenis omdat ik onschuldig ben? Of omdat ik meer zelfbeheersing heb als ik een mes zie liggen? Nee, natuurlijk niet. Ik ben danig geprivilegieerd en heb zoveel kansen gekregen dat het statistisch bijna onmogelijk is dat ik in een vrouwegevangenis beland.’

‘Ik heb inmiddels zoveel mensen ontmoet die nooit hebben gewerkt, van wie de ouders of grootouders nooit een baan hebben gehad, zelfs mensen die nooit iemand hadden ontmoet met een echte job. De gevangenen die ik ken, hebben nooit enige kans gekregen om bij te dragen aan de samenleving.’

BLIKVANGER KIJKBOEK OVER RIVIEREN

Scandinavië. © Peter Goes

De Niger in Afrika. © Peter Goes